

Kilencvenéves a Lánchid

191
624

Hogyan épült meg a világhírű Duna-híd?

A jövő hónapban jubileumot tart a világhírű budapesti Lánchid. November 20-án lesz 90 éve annak, hogy a hidat átadták a forgalomnak. Ebből az alkalomból *Pásztor Mihály* érdekes tanulmányban ismerteti a *Statisztikai Értesítő*-ben a Lánchid megteremtésének történetét. 1839 szeptember 21-én verték le az első cölöpöket, de csak 10 év múlva készült el teljesen az „új világesuda“, ahogy annakidején a két Clark remekbékészült alkotását nevezték. *Széchenyi István* lángelméjéből született a Lánchid megépítésének gondolata, de husz év telt el, amíg a gondolatból valóság lett. Már 1829-ben elkészült a Lánchid vázlatos terve, amelyet akkor Bruner, a londoni Themse alatti alagut készítője készített. 1832-ben megalakult a Hid Egyesület. *Széchenyi István* *Andrássy György* társaságában Angliába utazott a hidak tanulmányozására és itt ismerkedett meg *Tierney W. Clarkkal*, a neves hidépítővel. A nagy terv megvalósulása nehezen indult meg. Évekig folyt a vita körülötte és sok volt a terv ellenzője. Az ókonzervatív urak a nemesi privilégiumokat, Pest és Buda pedig régi hidvámjövendelmüket féltették az állandó hid megvalósításától. Végül ugyancsak sok harc után megalakult a hidépítési finanszírozó részvénytársaság, amely jogot kapott a hidvámszedésre. *Széchenyi* 150.000 forint értékű részvényt jegyzett. 1842 augusztus 24-én helyezték el a hid alapkövét. Az építés sem ment simán, sok volt a torzsalkodás. Technikai bajok is keletkeztek, egyszer az emelő gépezet gyűrűje szakadt szét és sokan a vízbe estek. A szabadságharc idején komoly veszedelem fenyegette a Lánchidat. Amikor 1849 május 20-án a magyar sereg visszafoglalta Budavárát, az osztrákok fel akarták robbantani. *Alnoch* osztrák ezredes 200 horvát katonával megszállotta a budai hídfő környékét, lőporos hordókat helyeztetett a láncaknába és megparancsolta, robbantsák fel a hidat. A katonák nem merték teljesíteni a parancsot, mire maga *Alnoch* ezredes dobta be az égő kanócot a lőporos hordóba, amely hatalmas dörrenéssel robbant fel. A hidnak nem történt komoly baja, de az ezredest megölte az explozió. 1849 november 20-án adták át a hidat a használatnak. *Hainau* és *Geringen báró* fényes kísérettel gyalog mentek át a hidon, amelynek bejárójánál *Sina báró* és Pest város tanácsa várta őket. A Duna jobbpartján a budai városi tanács csatlakozott a menethez. A hid építése 6,575.842 forintba került. A láncok és egyéb vasszerkezetek súlya 23.500 métermázsát nyomott, a hidpillérek alapozásához 7000 cölöpöt vertek le. A cölöpöket átlag 5.70 méter mélységbe verték a meder ágyába és minden cölöpöt 400 ütéssel erősítettek a folyam medrébe. A vashegyű cölöpök fejére 400-szor egymásután, 10 méter magasságból alázuhanó hatmázsás ütökost ejtettek. 100 cölöpverőgép dolgozott ezen a munkán. A Lánchid hossza 375.46 méter. Alig adták át a hidat a forgalomnak, mindjárt akció indult, hogy jóvátegyék azokat a hibákat, amelyeket az építkezés körül elkövettek. E hibák közé tartozott, hogy a hidat nekivezették a Várhegynek. Ezen úgy segítettek, hogy alagutat furtak a Várhegybe. Az alagut 1856-ban nyílt meg. Ez nagy batással volt a Lánchid forgalmára is. 1870-ben az állam megváltotta a hidat és a megváltással járó költség 6,770.000 forintot tett ki. 1884-ben szó volt arról, hogy a főváros bérbeveszi a kincstártól a hidvámszedést, de a tervből nem lett semmi. A megváltás előtt a hidvámjövendelem évi 720.000 pengő volt, de később a jövendelem rohamosan csökkent. Az állam nem csinált jó üzletet a Lánchid megváltásával, már azért sem, mert drága kölcsönből fizette ki a megváltási összeget.